Үлкендер жолы – ұлық!

АЛАТАУ Ардагері

ardager@mail.ru | Алматы облыстық қоғамдық-саяси газеті | №6(6) 1 желтоқсан 2023 жыл

Келелі бас қосу

АРДАГЕРЛЕР - ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕНІҢ ҚАЙНАР КӨЗІ

Жақында Алматы облыстық ардагерлер ұйымының президиум отырысы болып өтті. Бұл отырыста Қазақстан Республикасының Президенті Қ.Тоқаевтың үстіміздегі жылдың қыркүйек айындағы Қазақстан халқына арнаған Жолдауын жүзеге асырудағы ардагерлердің міндеттері жөніндегі Қостанай облысында өткен Республикалық ардагерлер бірлестігі қоғамының көшпелі кеңесіндегі негізгі мәселелер туралы Алматы облыстық ардагерлер ұйымы төрағасының орынбасары Ілияс Сейтбекұлы Сүгіров баяндама жасады.

Қостанай облысында өткен Қазақстан Республикасының Президенті Қ. Тоқаевтың «Әділетті Қазақстанның экономикалық бағдары» Жолдауын жүзеге асырудағы ардагерлердің міндеттері туралы республикалық көшпелі-кеңесінде, Қазақстанның Еңбек Ері, ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаты, «Ардагерлер ұйымы» РҚБ Орталық кеңесінің төрағасы Б.Ізмұхамбетов баяндама жасады, - деп бастады өз сөзін Ілияс Сейтбекұлы.-Бақтықожа Салахадинұлы баяндамасында ел Президентінің Жолдауына қысқаша тоқталып, республика ардагерлеріне төмендегідей міндеттерді қойды:

1.Әділетті қоғам құру үшін Мемлекет басшысының бастамаларына қолдау көрсетіп, белсене араласу.

Президентіміздің бастамаларын жұртшылыққа түсінікті жеткізе алатын, жалпы әлемдегі ахуалдан хабары мол, елге беделді, айтары бар ардагерлерден мобильді топтар құру.

2.Жастар тәрбиесіне ықпал ететін шараларға ерекше көңіл бөлу.

3.Ұлттық дәстүрімізді, мәдени-рухани құндылықтарымызды дәріптейтін шараларға көбірек атсалысу. Жастардың бойында патриоттық сезімді оятатын, рухани дүниелерді көптеп насихаттау.

4.Дін мен дәстүрге қатысты шараларға, ұлттық құндылықтарды қадірлеуге қатысты шараларға мән беру. Өздеріңіз байқап отырғандарыңыздай, біздер алдағы уақытта маңызды жұмыстарды жүзеге асыруымыз қажет. Ол үшін облыс ардагерлері бар күш-мүмкіндігін жұмылдырады деген сенімдемін.

Алматы облыстық ардагерлер ұйымының төрағасы Ерболат Сапарұлы Тұрымбетов аудандардағы ардагерлер ұйымы жанынан «Алатау жастары» топтарын құрып, олардың жұмысын ұйымдастыру жөнінде сөз сөйледі.

- Өздеріңіз хабардар болғандарыңыздай «Ардагерлер ұйымы» республикалық бірлестік төрағасы, ҚР Парламенті Мәжілісінің төрағасы Б.Ізмұхамбетов біздің алдымызға үлкен міндеттер қойып отыр,-деді өз сөзінде Ерболат Сапарұлы.- Мұның өзі біздерге деген үлкен жауапкершілікті жүктейді. Ендігі жерде Президент Жолдауын халыққа кеңінен наксихаттау мақсатында мобильдік топтарды құру қажет. Бүгінде бұл бағытта нақты жұмыстар жүргізілуде. Жастар тәрбиесі де бізде күн тәртібінен түскен емес. Оның жарқын мысалы Қарасай ауданында өткен «Атадан қалған асыл сөз» атты конференцияда байқалды. Конференцияда облыстық ардагерлер ұйымы жанынан «Алатау жастары» қоғамдық ұйымының тұсауы кесілген болатын. Ол ұйымға Алматы облысының түрлі саладағы белсенді жастары мүше болып кірді. Жастардың бойында патриоттық сана-сезімді жандандырып, олардың қоғамдағы белсенділігін арттырып, кәсіпкерлікпен айналысатын және өнерлі, спортшы жастарды қолдау мақсатында құрылған ұйымға ардагерлер тарапынан жан-жақты көмек қажет болады. Аға ұрпақ өкілі жастарға үлгі-өнеге мен жол көрсетіп, бағыт-бағдар беріп отырады. Жалаң сөзбен ғана емес, нақты ісіміз, үлгі-өнегеміз, өмірлік тәжірибеміз арқылы жастарды еңбекқорлыққа, отансүйгіштікке, ұлтжандылыққа, имандылыққа тәрбиелеу, олардың бойларына ұлттық құндылықтарымызды тереңінен сіңіру-біздің басты міндетіміз. Өйткені жастар біздің атқарған жұмысымызға қарап ой түзейді, бой түзейді.

Жастардың қоғамдық ұйымы алқасының тізімі баспасөзде жарияланды. Қазіргі уақытта ұйым жұмысының ережесі дайындалып жатыр. Осыған орай әрбір ауданда және Қонаев қаласында «Алатау жастары» ұйымының топтарын немесе филиалын құру қажет. Баршаңызға белгілі облыста және аудандарда жастардың резервтік орталықтары жұмыс істейді. Алайда, қазіргі уақытта облыста Жастар басқармасы құрылуда. Сіздер аудандағы жастар орталығымен бірлесе отырып, топ құрсаңыздар бұдан еш ұтылмайсыздар. Біз қайткенде де жастарды қоғамдық жұмыстарға көбірек тартып, олардың белсенділігін арттыруымыз қажет.

Бұдан соң облыстық ардагерлер ұйымының жауапты хатшысы М.Беласарова аудандар мен Қонаев қаласында жылдық қорытынды жиналыстарды өткізу тәртібіне тоқталды. Мая Масхұтқызы аудандық және қалалық ардагерлер ұйымдарының есепті жиналыстарын өткізгендігі және мемлекеттік мекемелер, түрлі қоғамдық ұйымдар өткізген мәдени-бұқаралық іс шараларға белсене қатысқандығы жөніндегі мәлеметтерді дер кезінде облыстық ардагерлер ұйымына беріп отыруы жөнінде өз ұсынысын айтты. Сол сияқты президиум отырысында Б. Бірбаев, Б.Меңдіқұлов, С.Досымбеков, Ә.Исаев, А.Беспаев, М.Бекбосынов сынды ардагерлер сөз сөйлеп, жастар тәрбиесі, ұлттық құндылықтар мен салт-дәстүрлерді дәріптеу, дінді құрметтеу жөнінде пікір таластырып, өз ойларын ортаға салды.

Президиум отырысын қорытындылаған облыстық ардагерлер ұйымының төрағасы Ерболат Сапарұлы Тұрымбетов арнайы дайындалған «Алматы облысының Құрметті ардагері» төсбелгісін көрсетіп, ондай марапатқа кімдердің лайық екедігін айтты. Ардагерлердің патриоттық тәрбиенің қайнар көзі болып, аға ұрпақ өкілінің ақыл-кеңестері мен өмірлік тәжірибесінің әрдайым үлкен маңызға ие екендігіне баса мән берді. Ерболат Сапарұлы сондай-ақ «Алатау ардагері» газетіне жазылу барысына кеңінен тоқталды.

Р. АЙДАРБЕКОВА.

Аудандық ардагерлер ұйымдарында

ӘКЕ-ОТБАСЫНЫҢ ТІРЕГІ

23 қараша күні Кеген ауданындағы Түйық ауылдық округінде «Әкенің қамқорлығы таудан биік» атты әкелер форумы болып өтті. Форумға аудан әкімі Н.Теңізбаев қатысып, сөз сөйледі.

Аудан әкімі әкенің отбасындағы, қоғамдағы атқаратын рөліне кеңінен тоқталды. -Отбасында әкенің орны айрықша,-деп бастады өзінің сөзін аудан әкімі.-Өйткені, әке-сол шаңырақтың бар ауыртпалығын көтеретін, бала-шағаны асырайтын, оларға жақсы тәлім-тәрбие беруге міндетті адам. Әке-асқар тау. Әке қамқорлығы дегеніміз-отбасы мүшелерін әртүрлі бәле-жаладан қорғап отыратын қасиетті ұғым. Сондықтан әкені сыйлау, оған үлкен құрметпен қарау баланың басты парызы болмақ.

Бұдан соң Кеген аудандық мәслихатының төрағасы Нұрман Алмасбек «Әкенің қамқорлығы таудан биік» атты баяндама жасады. Форумда аудандық әкелер кеңесі құрылып, оның төрағасы сайланды.

Әкелер форумында арнайы көрме ұйымдастырылып, соңынан ауыл көркемөнерпаздарының күшімен қойылған концерт тамашаланды.

Иә, қазақ даласында ертеден ер балаларды бітімгерлікке, шешендікке, ерлікке, батырлыққа баулитын әкелер мектебі болған. «Әке көрген оқ жонар, шеше көрген тон пішер» деген мақал содан қалса керек.

Өз тілшімізден.
Кеген ауданы

Жақында Еңбекшіқазақ ауданындағы Есік қаласы ардагерлер ұйымының төрағасы Серік Сыпатаев пен ақын, жазушы Шаяхмет Құсайынұлы Балтабай ауылының тұрғындарымен кездесу өткізді.

МАЗМҰНДЫ КЕЗДЕСУ

Кешті Балтабай ауылдық округінің әкімі Сәуле Әліпбекова жүргізді. Серік Сыпатаев аға ұрпақ өкілі мен жастар арасындағы сабақтастық, әке мен ананың қоғамдағы орны, оқушылар мен ұстаздар және ата-аналар арасындағы өзара байланыс туралы ой қозғады. Ардагерлердің мектеп оқушыларымен жиі кездесу өткізіп, өскелең ұрпақтың бойына ұлттық құндылықтары, қазақтың салт-дәстүрін сіңіру, оларды имандылыққа, ибалылыққа тәрбиелеу жөнінде мазмұнды іс-шаралар өткізудің қажеттігін айтты. Оқушылар тарапынан Серік Сыпатаевқа әр түрлі сұрақтар қойылып, оған тұщымды жауап алынды. Бұдан соң Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі, Қазақстанның Құрметті журналисі Шаяхмет Құсайынов өз өлеңдерін оқыды. Кездесу соңында «Алатау ардагері» газетіне жазылу мәселесі көтерілді.

Өз тілшімізден.
Еңбекшіқазақ ауданы.

БАСПАСӨЗ-2024

Құрметті Оқырман!

Облыс ардагерлерінің тыныс-тіршілігін, жас ұрпақты отансүйгіштікке, елжандылыққа,имандылық пен ибалыққа тәрбиелеу бағытындағы жүзеге асырған іс-шараларын баспасөз бетінде кеңінен насихаттайтын «Алатау ардагері» атты жаңа газет өмірге жол тартты. Ардагерлердің төл басылымына қолдау көрсетеміз десеңіздер «Алатау ардагері» газетіне жазылыңыз!

Бір жылға жазылу бағасы - 4915,20 теңге

Индексі- 65472

ЖАҢАЛЫҚТАР ВЕСТИ

Су ресурстары және ирригация министрі Алматы облысына барды

Су ресурстары және ирригация министрі Нұржан Нұржігітов Алматы облысында бірқатар жобалардың іске асырылу барысымен және маңызды гидротехникалық құрылыстардың жай-күйімен танысты, деп хабарлайды BAQ.KZ

Су ресурстары және ирригация министрлігінің мәлімдеуінше, алдымен Ұйғыр ауданындағы жергілікті суару желілерін қалпына келтіру жұмыстарын бақылады.

Министр Алматы облысының бөлінуіне байланысты облыстық әкімдікпен бірлесіп «Қазсушар» РМК «Жетісу» филиалының объектілерін Д.Қонаев атындағы Үлкен Алматы каналының балансына немесе Алматы облысының коммуналдық меншігіне беру туралы тапсырма берді. Сондай-ақ, «Жетісу» филиалының балансындағы Ұйғыр ауданындағы екі апатты су қоймасын реконструкциялау бойынша жобалық-сметалық құжаттама әзірлеуді тапсырды.

Одан әрі Бартоғай су қоймасының негізгі құрылыстарын – автоматты су жіберу, конустық бекітпелер мен ысырмаларды қарап шықты. Бартоғай су қоймасына 1983 жылы пайдалануға берілгеннен бері толық реконструкция жүргізілмеген. Нұржан Нұржігітов нысанның жобалау-сметалық құжаттамасын әзірлеуді жеделдетуді тапсырды. ЖСҚ әзірлеу кезінде қазіргі уақытта «Қазгипросушар» институты жүргізіп жатқан көп факторлы зерттеу қорытындыларын ескеру қажет екенін атап өтті.

Министр Үлкен Алматы каналының бас ғимаратына барды. Нұржан Нұржігітов магистральдың тозуына байланысты суды автоматты есепке алу жүйесін енгізе отырып, каналды кезең-кезеңімен реконструкциялауға кірісуді тапсырды. Одан кейін Үлкен Алматы каналының апатты учаскелерін реконструкциялау жоспарымен танысты.

Еще один пригородный автобусный маршрут запустили в Алматы

С 26 ноября в пригородной зоне Алматы запустили новый автобусный маршрут, передает Tengrinews.kz со ссылкой на Almaty.tv.

Маршрут №216 обеспечит транспортную доступность с поселка Даулет до железнодорожного вокзала Алматы-1. По маршруту будут курсировать пять автобусов с плановым интервалом движения 45 минут.

В 2023 году в рамках развития Алматинской агломерации планируется организация 10 новых пригородных маршрутов с охватом порядка 25 населенных пунктов. Ранее были запущены семь маршрутов, остальные два находятся на разработке.

Кроме того, согласно плану развития Алматы и Алматинской агломерации, до конца 2024 года планируется организация 20 новых пригородных маршрутов, за счет которых будет обеспечен охват 50 населенных пунктов.

Алматы облысында 19 тұрғын үй заңсыз салынған

АЛМАТЫ, 25 қараша Sputnik. Алматы облысының прокурорлары рұқсаты жоқ көппәтерлі 19 тұрғын үйді анықтады, деп хабарлады облыстық прокуратура.

«Қонаев қаласы мен Қарасай, Талғар аудандарында 19 көппәтерлі тұрғын үйдің бастапқы материалдары кері қайтарылды, яғни құрылыс басталғанға дейін процесс тоқтатылды. Құрылыс салушылар әкімшілік жауапкершілікке тартылды», - дейді ведомство.

Құрылыс фактілері бойынша облыстың 3 ауданының және Қонаев қаласының 26 құрылыс салушысы 9 млн теңгеден астам айыппұл төледі.

Гражданина КНР оштрафовали за брошенный окурок в Алматинской области

Гражданина КНР наказали за брошенный окурок в Алматинской области, передает Tengrinews.kz со ссылкой на ДП региона.

Во время проведения ОПМ «Правопорядок» сотрудниками ОП Жамбылского района был выявлен гражданин КНР 1999 года рождения, который, покурив сигарету, бросил окурок на землю, тем самым загрязнил место общего пользования.

«По данному факту сотрудниками ОП Жамбылского района в отношении нарушителя был составлен административный материал по части 1 статьи 434-2 КоАП РК за загрязнение мест общественного пользования и наложен административный штраф.

На сегодняшний день основным рычагом профилактики уличных преступлении и правонарушении является своевременное пресечение административных правонарушений, также проявление нулевой терпимости к их совершению», - сообщил начальник ДП Алматинской области Бауржан Аленов.

Жақсының аты өшпейді

ЕҢСЕСІ БИІК ЕЛ АҒАСЫ ЕДІ...

Уақыт шіркін айлап, жылдап, тоқтаусыз жылжып өтуде. Бүгінгі нарық заманында әркім өз қамын, өз келешегін ойлап, өз тіршілігімен арпалысуда. Бұл-бүгінгі тірлік. Уақыт иіріміндегі елдің тарих болып қалған кешегі күні де болатыны анық. Осы елдің өткеніне көз жіберсем, ел басқарған талай азаматтар көз алдында көлбеңдей береді. Солардың бірі бүгін әңгіме өзегіне айналдырғым келіп отырған Шайқып Құрмантаев ағамыз еді. Елдің құрметіне бөленген, халқы үшін деп зор еңбек сіңірген, еңсесі биік, ел ағасы болған осы ағамыз зор өкінішке орай қазір ортамызда жоқ. Бүгінде көзі тірі болса, 90 жасқа толар еді. Тағдырдың жазуы солай болды. Енді өткенге көз шалып, қадірлі Шәкеңнің еңбек жолын, өмір тарихын еске алып, өз ойыммен бөлісуге тура келіп отыр.

Дана халқымыз «Ел үмітін ер ақтар, ер атағын ел сақтар» деген өмір философиясы арқылы адам еңбегін ардақты атқа үлкен мән беріп, олардың халқына сіңірген ерен еңбектерін орынды бағалап, ұзақ жылдар есінде сақтап, кейінгі ұрпаққа үлгі етіп отырған.

Ағаның туып-өскен жері- атағы кең жайылған, ата-бабаларымыздың нақ ордасы болған, тауы да көп, орман-бағы да мол Кеген өңірі.

Шайқып ағамыз Кеген аудан тарихында өзінің лайықты орны, өзіндік қол таңбасы бар, елімізге еселі еңбегімен танылған, беделді адам еді. Сыныптай сырғып өте шығатын өмірдің тауқыметін, еңбектің бейнетін, тұрмыстың қызығын да, қиындығын да ауданымыздың халқымен бірге көрді.

Бүкіл саналы ғұмырында елдің әлеуметтік-экономикалық өсіп-өркендеуіне арналған білікті де білімді басшылардың бірі болды.

Қасиетті аймақтың аясында өскен ол орта білімді алған соң жоғарғы білім оку орнын бітіріп, ауыл шаруашылығының білікті маманы болып елге оралады. Өзінің еңбек жолын бас агрономдықтан бастап, қызметте іскерлігін, біліктілігін көрсете білген.

Мен, 1971 жылы аудандық комсомол комитетінің хатшысы қызметіне келгенімнен бастап ол кісіні тани бастадым. Ауданның белсенділерімен танысып, жұмыс бабында сөйлесіп, пікірлесіп тұрғандықтан, өзіндік ой пікір қалыптаса бастады. Сол кездегі шаруашылық басшылар Ә.Әзімжанов, Е.Жұмағұлов,С. Шурин, Б.Сабыров, Б.Әбдіманапов, Т.Манапов, Ж.Қожашев, Қ.Әбдікаримов, Ш.Құрмантаев, Ж.Сокуров және тағы басқалары нағыз іскер, жауапкершілікті мол, тынымсыз еңбектің майталмандары еді. Біздер үшін барлығы жасы үлкен, ересек кісілерге ұқсайтын еді. Сөйтсек, нағыз «жас келсе іске» деп, жұлқынып, талаптанып, оза шауып жүрген жүйріктер екен ғой.

Шайқып Асқарбайұлы басқарған «Жылысай» қой шаруашылығы, аудан бойынша алдыңғы қатарда тұрды. Жаңылмасам, сол жылдары шаруашылықта 60 мың қой болды. Айтуға оңай болғанымен, осындай алып шаруашылықты басқару, малшыларға жағдай жасау, мал азығын дайындау, мал төлдету секілді жалғаса беретін шаруаны ұтымды жүргізу, жоғары көрсеткіштерге жеткізу тек білікті, талапшыл, шебер ұйымдастырушылық қолынан ғана келетін. Шаруашылық үнемі ауданның ауыспалы Қызыл Туын жеңіп алып отырды. Шаруашылықтың ісі алға жүруі үшін қаншама қажыр-қайрат, уақыт жұмсалды.Таңның атысынан кештің батысына дейін уақытпен санаспай, іске жанашырлықпен қарап, көрсетілген сенімді ақтауға барын салатын азамат еді. Сол кездегі нағыз «партияның солдаты» болатын. Өзінің шираң қимылымен, үлгі-өнегесімен еліне сыйлы азамат болып қалыптасты.

1981 жылы мен Кеген аудандық партия комитетінің ұсынысымен атқару комитеті төрағасының, яғни Шайқып Асқарбайұлының орынбасары болып сайландым, төрт жыл бірге қызмет істедік. Екі жыл көрші болдық. Отбасымен жақын танысып, араласып, сыйластық. Жан-жары, балаларының аяулы анасы, отбасының тіреуі бола білген Нұрипа тәтемен өзімнің сырласымдай жақын болып кетіп едік. Балаларымыз да бір-бірімен танысып, бауыр екенін біліп, жақындаса бастады.

Аудандық атқару комитетінің төрағасы ретінде, қызметке жаңадан келген маған, үнемі ақылын айтып, жөн сілтеп отырушы еді.

Әр нәрсеге байыппен қарап, салмақтылықпен шешетін. Ауылшаруашылық саласының нағыз майталманы болғандықтан, орынды сын айтып, кемшілік пен олқылықтарды жоюға баса назар аударатын. Ешкім «Сіздікі дұрыс емес, орынсыз» деп айта алмайтын.

Мен өзіме белгіленіп берілген салаларым бойынша атқарылған жұмыстар жайлы ақпарат беріп, орындалмай жатқан істер туралы айтып, шаруашылық басшыларына талапты күшейтуді сұрасам:

-Жарайды айтамын, шешімді орындауға олар міндетті. Өзің де қатаң түрде талап қой-деп мені қайрап қоюшы еді.

Мықты, тәжірибелі басшылар мен сияқты жас орынбасарды онша тыңдағысы келмейтін. Кейбір тапсырмалар баяу орындалады. Бір күні, тағы да шаруашылық басшысының үстінен шағым айтып кірдім. Ертесіне, сол басшыны өзіне шақырып, жауапкершілікке тартқанда, ол кісіге «Ана Тұрсынгүл ертең обкомға барып, сенің үстіңнен арыздана ма деді. Себебі сен обкомның мүшесісің. Мен тоқтата алмаймын!» депті. Содан, әлгі басшы (марқұм болды, әруағы кешірсін) менің кабинетіме кірді де,барлық біткен тұрған шаруаларды бітіремін деп, уәде беріп шығып кетті. Содан кейін, берілген тапсырмаларды, мектеп, әлеуметтік-мәдени мекемелерге қатысты мәселелерді дер кезінде орындап жүретін болды. Сондықтан да мен де қатал болдым, «жас» деп, жүре тыңдағысы келетіндер саны азайды.Ал, Шайқып аға, басшым ретінде, түсіністікпен қарап, әрқашан қолдап отырды.

Ауданның барлық басшылары Шайқып ағаны іскер басшы ретінде құрметтейтін, қадірлейтін. Қойған талаптарын бұлжытпай орындауға тырысатын. Әйтпесе жиі-жиі кабинетіне шақырып, түсінік алатын. Шаруаның жағдайын жақсы білуші еді. Кадрларды дұрыс таңдап қоюға баса назар аударатын. Жұмысты айқай-шусыз, сабырмен, пікірлесіп, түсіністікпен басқаратын.Талай жас кадрларға қамқорлық жасап, жылы сөйлеп, ақылын айтып, жол сілтегеніне куәгер болдым.

Шайқып аға-бір әулеттің тамырын тереңге тартқан бәйтерегі! Өз отбасының отағасы, қамқоршысы, ардақты аға, жанашыр бауыр, мейірімді ата бола білген адам. Үйлерінен қонақ үзілмейтін. Республика, облыстан келген қаншама қонақтарды үйлеріне күтіп алып, риза етіп аттандырушы еді. Нұрипа тәтеміз қонақ күтуде аянып қалмайтын. Дінмұхамед Қонаев атамыздың өзі ауданға іс сапармен барғанда тәтеміздің қолынан тамақ ішіп, батасын берген. Балалары да сол қонақтарды күтуге барынша ат салысатын. Барлығы мейірімді, кішіпейіл, мәдениетті болып өсті. Ол әке мен ананың орасан зор, тиянақты тәрбиесі, осы жолдағы еңбектерінің жемісі деп білемін.

Уақыт өткен сайын Шайқып ағаның бейнесін, атқарған істерімен, сөйлеген сөздерін еске ала отырып, текті ата-ананың текті ұрпағы, өз елінің азаматтарын тек ізгілікке, адамгершілікке, адалдыққа, еңбек сүйгіштікке үндеп, жақсылыққа баулып, жастарға үлгі-өнеге болатындай істер атқарып, ұрпақ өрбітіп, жақындарына жанашыр, қамқоршы бола жүріп, мағыналы да мәнді өмір сүріпті-ау деген ойға шомасың.

Еңбек жолымен бірге Шәкеңнің өмір жолы да бүгінгі және келешек ұрпақтарға үлгі болып қалады. Ол отбасының қамқор әке, мейірімді ата, адал жар бола білді. Өзіне сай, сүйікті жары Нұрипамен 50 жыл бақытты өмір сүріп, ұл қыздарын өсіріп жетілдіріп, бәріне жоғары білім алғызып, оларды құтты орындарына қондырып, өмірлік жолдарын айқындап, ашып берді. Немере, шөбере сүйіп, қызығына кенелді.

Балалары анасына қамқорлық жасап, сыйлап, үкілеп бағып отыр. Шәкеңе топырақ соңғы жылдары қызмет етіп, тұрған жері Жамбыл ауданы Ұзынағаш ауылынан бұйырды. 1984-1996 жылдары ол Жамбыл аудандық халықтық бақылау комитетінің төрағасы болып, 1996-2000 жылдар аралығында халықты әлеуметтік қорғау басқармасының зейнетақы төлеу бөлімінде еңбек етті. Жамбыл ауданының Құрметті азаматы атанды.

Дана халқымыз «Жақсының аты өшпейді» деп, бекер айтпаса керек, уақыт өткен сайын, өмірден өтсе де, көңілімен кетпейді, артында қалған елінің жадында жақтырады, биіктей түседі.

Тұрсынгүл МҰҚАНҚЫЗЫ,
еңбек ардагері, Райымбек ауданының Құрметті азаматы.

Дәстүр

Алла тарапынан бізге міндеттелген маңызды істердің бірі соңынан салиқалы ұрпақ қалдыру болып табылады. Сол себепті мұсылмандар сәбидің дүниеге келуінің алғашқы кезінен-ақ балаларының бойына ізгі қасиеттерді сіңіруге тырысады. Бала тәрбиесінің «бастапқы нүктесі» азан шақырып, есім қою рәсімі екенін білеміз.

БАЛАҒА ЖАҚСЫ ЕСІМ ҚОЮДЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Жаңа туған нәрестені әдемі, үйлесімді және мағыналы есіммен атау болашақ тұлғаның бойында белгілі бір қасиеттердің болуын қамтамасыз етеді деген ырым бар.

Қазақ халқы ежелден, тіпті исламға дейінгі дәуірде де ат қоюға мұқият болған. Исламның қабылдануы есім беру рәсіміне өзіндік түзетулер енгізді. Қазіргі заманда қазақ отбасыларында ат қою рәсімі ислам дінінің негіздері мен жергілікті мәдени ерекшеліктерді қамтиды.

Қасиетті Құранда есім қоюға қатысты келесідей аят бар: (Сонда Алла Тағала періштелері арқылы): «Уа, Зәкәрия! Сені есімі Яхия болатын ұлмен сүйіншілейміз (қуантамыз). Біз бұған дейін ешкімді оған аттас қылған емеспіз (яғни, оның атын ешкімге қойған емеспіз)», – деп уахи етті» («Мәриям» сүресі, 7 аят).

Бұдан бөлек, ардақты пайғамбарымыз Мұхаммед (оған Алланың игілігі мен сәлемі) өзінің бір хадисінде:

«Қияметте өздеріңнің және әкелеріңнің есімдерімен шақырыласыңдар. Сондықтан балаларыңа жақсы ат қойыңдар», – деп мұсылмандарды жақсы ат қоюға үндеген.

Балаларымызға қандай есім беру керек? Дініміздің тұрғысынан ең әдемі есімдер қандай?

Біріншісі: «Абд» (құл) және Алла Тағаланың есімдерінің қосындысынан туындаған Абдулла («Алланың құлы»), Абдуррахман («Рахманның құлы»), Абдуллатиф (Ғайыпты білушінің құлы) және т.б. есімдер.

Екіншісі: Алланың пайғамбарлары мен елшілерінің есімдері. Аталмыш санаттағы есімдердің кейбірі: Адам, Ыдырыс, Нұх, Салих, Ибраһим, Исмаил, Исхақ, Юсуф, Мұса, Дәуіт, Сүлеймен, Юнус, Ілияс, Зәкәрия, Иса, Мұхаммед.

Бұл аттардың ішінде, пайғамбарымыздың (с.ғ.с.) есімінің орны ерекше. Ата-бабаларымыз балаларын «Мұхаммед» деп атамай «Махамбет, Мәмбет, Мұқан, Мұқаш» және т.б. деп атауына келсек, оның да өзіндік себебі жоқ емес.

Мәселен, Әзірет Омардың (р.а.) кезінде мынадай бір оқиға орын алған екен. Бір күні Мұхаммед ибн Зәйдке әлдекімнің «Әй, Мұхаммед! Осы іс басыңа салған – Алла» дегенін естіген Омар Зәйдті шақырып алып: «Сен үшін адамдар Алла елшісін сөгуде. Аллаға ант етейін, бұдан былай Мұхаммед деп аталмайсың», – деп, атын Абдуррахман деп өзгерткен екен.

Үшіншісі: ізгі адамдардың есімдері. Яғни, сахабалардың, ғұламалардың, салихалы әйелдер мен ерлердің есімдерін қою керек. Бұның бәрі бала соларды жақсы көріп, құрметтеп өссін, мінез-құлқы, ізгілігі мен біліміне талпынуында олардан үлгі алсын деген ниеттен туындайды.

Төртіншісі: бұл санаттарға жатпайтын есімдер. Біздің мәдениетіміз үшін дәстүрге айналған және әдемі мағына беретін ізгілікті, батылдықты, тектілікті және тақуалықты білдіретін, айтылуы жеңіл, естілуі әдемі, ең бастысы иесіне жарасатын есімдер.

Балаларымызды теріс мағыналы, Исламға қайшы ұғымдармен атауға тыйым салынатынын да есімізден шығармағанымыз абзал.

Қорыта келе, халқымыз тарихтағы атақты тұлғалардың және қасиетті Құраннан есімдері қойылған балалар өскенде есіміне дақ түсірмей, аты затына сай ұлағатты азамат болып өсіп, қалыптасады деген ойда болған.

Алла баршамызға ізгі, салихалы, қайырлы, саналы ұрпақ нәсіп етіп, олардың біз үшін жақсы амалдарын қабыл етсін! Әмин!

Сакен ЕНШІНБАЙҰЛЫ,
Алматы облыстық Қапшағай мешітінің наиб имамы.

Тарихыңды біл!

«АҚТАБАН ШҰБЫРЫНДЫ, АЛҚАКӨЛ СҰЛАМА» ОҚИҒАСЫ ТУРАЛЫ НЕ БІЛЕМІЗ?

Биыл «Ақтабан шұбырынды, Алқакөл сұлама» деген атаумен тарихта қалған оқиғаларға 300 жыл толып отыр. Бұл Қазақ хандығы үшін ең ауыр заман болды.

Жоңғарлар қалың қолмен қазақ даласына басып кіріп, мыңдаған адамды қырып тастады. Қазақ халқы үштен екі бөлігінен айырылды. Ал аман қалғандары жан-жаққа босып кетті. Сол кезде қазақ халқы ұлт ретінде жойылып кете жаздады. Sputnik Қазақстан 300 жыл бұрын болған аса қайғылы кезеңнің хронологиясын ұсынады.

ЖОҢҒАРЛАР ҚАЗАҚ ДАЛАСЫНА ҚАЛАЙ КІРДІ?

1722 жылы Қытай императоры Канси қайтыс болғаннан кейін жоңғарлар жағына төнген қауіп сейілді. Қытай мен Жоңғария арасында уақытша бейбіт келісім де болды. Содан жоңғарлардың назары қазақ даласына ауды.

1723 жылы жоңғар әскері біршеше рет жеңіске жетіп, Сайрам, Ташкент және Түркістан қалаларын жаулап алды. Одан кейін Жоңғария билеушісі Цеван Рабдан қазақтарға қарсы қалың қол жинап, жойқын күшпен тұтқиылдан шабуыл жасайды. Жоңғар әскеріне Цеван Рабданның ұлдары Қалдан Серен мен Лаузан Шоно жетекшілік етті. Жорыққа әскери жабдықтары жақсы, зеңбірек, оқ-дәрілі мылтық сынды қару-жарақтары мол, жаушыгер аттары жеңдей есекен қалың әскерлер қатысқан. Тұтқиылдан басып кірген әскер аямай зеңбірек пен мылтықтан оқ жаудырып, Шу және Талас өзендері аңғарынан бір-ақ шықты. Тасқын селдей тасып ағылған басқыншылың атты әскеріне қарсы дәстүрлі қылыш-найзасымен батыл көтерілген қазақ жасақтары тосқауыл бола алмады. Тосын да жойқын соққыдан қатты шығынға ұшырады. Халыққа қорған бола алмай қалды.

Қорқынышты қатыгездікпен астасқан шабуылдан ел есін жинай алмай, беті ауған жаққа үдере көшуге, тіпті үй-жайын, дүние-мүлкін, малдарын тастап қашуға мәжбүр болды. Жоңғарлар тез арада Созақ, Құмкент, Саудакент секілді қазақ шаһарларын, ұзын саны 25 қаланы басып алды.

Жоңғарлардың жойқын шабуылының нәтижесінде қазақтар шайқас даласында 100 мыңға жуық жауынгерінен айырылды, ал қорғансыз халықтың шығыны одан әлдеқайда көп болды.

ЖОҢҒАРЛАРДЫҢ ШАБУЫЛЫ

Қазақ жырауларының жыр-толғауларына қарағанда Жоңғария қалмақтары әрқайсысы 10 мың жауынгері бар 7 қолмен қазақтарды шапқан. Қалдан Серен басқарған отряд Балқаш көлінен Қаратау тауларына қарай өтсе, Ердені-Батур жасағы Алтай тауын басып, Көктал өзенінің аңғарлары арқылы шыққан. Әмірсананың тобы Нұра өзеніне бет алды, төртінші жасақ Шілік өзеніне, бесіншісі Есік көліне, тағы бір топ Шу алқабын таптап кетті. Ал жетінші жасақ Іле өзенінен өтіп, қазақ жерлерін басып алды.

Қорғануға мұршасы келмеген ел, әсіресе, Талас, Боралдай, Арыс, Шыршық пен Сырдария өзендері бойында көп қырылды. Тірі қалғандары бәрін тастап қашқан.

Ұлы жүз бен Орта жүздің шағын бөлігі Ходжент пен Самарқан иеліктеріне көшті. Ал Кіші жүз қазақтары Қаратаудан Түркістанға келіп, Сауран қаласын айналып, Бұхара жаққа ауды. Шұбырған халықтың басым көпшілігі Сырдан өтіп, Алқакөлге жетіп құлады. Кейбір ру-тайпалар Қызылқұм мен Қарақұмның ішіне сіңді. Босқын қазақтар қайыңның қабығын тіліп, шырынын ішуге, алғыр (ащы өсімдіктің тамыры), қозықұйрық (саңырауқұлақтың түрі) сияқты жеуге жарамды шөптесін өсімдіктерді талғажау етуге дейін мәжбүр болды. Мал-мүлкінен айырылған ел шұбыра-шұбыра табаны ағарып, азып-тозып, сұлап түскен.

Жоңғар шапқыншылығынан күйзелген қазақ жеріне Еділ қалмақтары, Жайықтың қазақ-орысы, Орал башқұрттары, Қоқан бектері, Бұқар мен Хиуа хандары тұс-тұстан шабуыл жасады. Қазақ елі өз тарихында алғаш рет зардабы өте зор зұлматқа тап болды. Жер бетінен ұлт ретінде жойылып кете жаздады.

ҚАЗАҚТАР НЕГЕ БІРІГЕ АЛМАДЫ?

Тәуке хан қайтыс болғаннан кейін үш жүз дербестеніп, бір-бірінен алшақтай бастады. Қазақ хандығының әскери-саяси қуаты да әлсірей түсті. Ол кезде әр жүзді билеген кіші хандар Үш жүздің ұлы ханына сөз жүзінде бағынғанымен іс жүзінде өз алдына жеке саясат жүргізе бастады. Әрбір жүздің қарауындағы ұлыстарды билеген сұлтандар да дербестікке бой ұрды.

1715 жылы Тәукеден кейін хан тағын Қайып иеленді. Ұлы жүзді ханы Жолбарыс, Орта жүзді ханы Сәмеке, ал Кіші жүзді Әбілқайыр хан басқарды. Әрбір жүз өзінің тәуелсіз саясатын жүргізді. Қазақтың әскері қажет кезде ғана жиналып тұратын. Ал жоңғарда тұрақты әскер болды. Олар өздерінің ішкі қайшылықтарын реттеп, әскерін қажетті қару-жарақпен де қамтамасыз етті. Орыстармен қарым-қатынасын жақсартты. Осы елден қару мен оқ-дәріні көптеп сатып алды. 1715 жылы құба қалмақтары орыстарда тұтқында жүрген швед шебері Ренатты да қолдарына түсіріп, зеңбірек құю технологиясын меңгерді.

Тарихшылардың айтуынша, «Ақтабан шұбырынды, Алқакөл сұламаға» дейін Қайып хан мен Әбілқайыр ханның әскері жоңғарлардан жеңілген. Осыдан кейін қалмақтар қазақ даласына қалың қолмен кіруге шешім қабылдады.

АЯГӨЗ ШАЙҚАСЫ

Әбілқайыр сұлтан жоңғар басқыншыларына қарсы қазақ халқының азаттық соғысын ұйымдастыруға және жүргізуге белсене араласты. 1710 жылы жазда ол Қарақұмдағы бүкіл ел жиналысында қазақ әскерлерінің қолбасшысы болып сайланды. Оның басшылығымен қазақтар Ташкент, Түркістан мен Сайрам шаһарларын қорғап шықты. Ал 1717 жылы Қайып хан мен Әбілқайыр сұлтан отыз мың әскерді бастап, Дүрбін-Ойратқа қарсы аттанды. Бұл оқиға Аягөз шайқасы болып тарихта қалды.

Қайып хан мен Әбілқайыр сұлтанның алдынан 1000 адамнан құралған жоңғар шекарашылары ұшырасады. Ойраттар санының аз болғанына қарамастан, екі жақ кешке дейін шыдап бақты. Ал түнде жаулар ағаштан бекініс соқты. Ертеңінде сол бекіністің ар жағына жасырынып, атыспен болды. Қазақтар жалаң атыс-шабыстан ештеңе шықпайтын түсініп, бір түнде қорған тұрғызды. Екі жақ сол қорғандардан қарама-қарсы оқ жаудырумен болды. Сол кезде Қайып хан мен Әбілқайыр сұлтан қай батырды жекпе-жекке шығаратынын келісе алмай дауласады. Ал жоңғарға көмекке 1500 адамнан тұратын атты әскер келіп жетті. Олар шекарашылармен атысып жатқан қазақ әскерін тылынан шабуылдады. Мұндай соққыны күтпеген қазақтар жаудан қашып қана құтылды. Бұл шайқаста қазақтың 400-2000 сарбазы мерт болды. Жеңілістің бар кінәсі Әбілқайыр ханға артылды. Бір жылдан кейін Қайып хан қайтыс болды.

Белгілі тарихшы ғалым Жамбыл Артықбаев: «Аягөз түбіндегі жеңіліс Қазақ ордасының ұзақ жылғы саяси және әлеуметтік дағдарысының бастамасы болды. Қалай болғанда да қазақ жағын жасытып, болашақтағы «Ақтабан шұбырынды, Алқакөл сұлама» үрейін бастаған осы жеңіліс болды. Ешқашан жауынан беті қайтпаған дала ұландарының жүрегіне бұл жеңіліс пен шегініс үрей әкелді», - деп тұжырым жасаған.

ЕЛІМ-АЙ...

Сол кезде халықтың жүрегінде мәңгі сақталған ащы зар мен ауыр мұңға толы «Елім-ай» әні дүниеге келді.

Қаратаудың басынан көш келеді,
Көшкен сайын бір тайлақ бос келеді.
Қарындастан айырылған қиын екен,
Қара көзден мөлдіреп жас келеді.
Мына заман қай заман, қысқан заман,
Басымыздан бақ-дәулет ұшқан заман.
Шұбырғанда ізіннен шаң борайды,
Қаңтардағы қар жауған қыстан жаман.
Мына заман қай заман, бағы заман,
Баяғыдай бола ма тағы заман.
Қарындас пен қара орын қалғаннан соң,

Көздің жасын көл қылып ағызамын, – деп келетін шексіз қайғыға тұнған сөздері қазақтың қайғысын ашық көрсетті.

Қазақтар бұл апаттың сырын түсінді, жасанған жауларына қарсылық жасап бақты, ұрпағын қырғыннан аман алып қалудың амалын іздеп қармады. «Ақтабан шұбырынды, Алқакөл сұламаның» шырғалаңы мен аласапыраны қазақтардың еркіндік пен ерлік рухын шыңдады. Ұлт перзенттері бардың басын қосып, халық бірікпей тірлік болмайтынын түсінді.

ҮШ ЖҮЗДІҢ БАСЫН ҚОСҚАН ОРДАБАСЫ ҚҰРЫЛТАЙЫ ҚАЛАЙ ӨТТІ?

Экономикалық, саяси, әлеуметтік, демографиялық ауыр дағдарысқа ұшырап, есеңгіреген қазақ елі етек-жеңін тез арада жинап, жаумен шайқас майданына шықты. Ар-намысы аяққа басылып, ақтабан болса да, қазақтар өзінің елдігін, тұтастығын сақтап қалады.

1726 жыл Ордабасында Болат ханның бастауымен үш жүз хандары (Жолбарыс, Сәмеке, Әбілқайыр), билері (Төле, Қазыбек, Ақсуат) қатысқан үш жүздің құрылтайы өтті. Сол жерде бас қолбасшылыққа Әбілқайыр сайланады. Кіші жүздің ханы ол кезде 33 жаста болған. Содан Әбілқайыр, Бөгенбай, Қабанбай, Саурық, Наурызбай, Жәнібек, Малайсары және басқа да сұлтандар мен батырлар бастаған қалың ел жоңғарларға қарсы майдан ашып, Бұланты мен Бөленті өзендерінің жағасында қалмақтарға қарсы тегеурінді соққы берді. 1727 жылы Қаратауды қайтарды.

АҢЫРАҚАЙ ШАЙҚАСЫ

Аңырақай шайқасына Қазақ хандығы 30-35 мың әскер, ал жоңғарлар 35-40 мың қолды алып келді деген болжам бар. Орыс зерттеушілерінің деректеріне қарағанда, 1723-1725 жылдары қырғынға көп ұшырап, жер жау қолында қалған Ұлы жүз 10 мың жасақ шығарған. Орта жүз жауынгерлерінің саны 15 мыңдай болған. Ал Кіші жүз жер шалғайлығынан 10-15 мыңдай әскермен келген. Үш жүз жасақтарының қимылын үйлестіру міндетін бас қолбасшы Әбілқайыр жүзеге асырды.

Бас кезінде позициялық, күштерді барлау соғысы болды. Екі жақ та өңірдің таулы, жыралы бедерлерін өз мақсаттарына ұтымды пайдаланып, жауын аз шығынмен көп қыруға тырысып бақты. Қалмақ жағының қару-жарағы басым болды. Мылтықпен бірге өздерінде құйылған, Ресейден сатып алынған әртүрлі қашықтыққа атқылайтын зеңбіректері де болды. Бірақ қазақтар сол кезде зеңбірекке қарсы ұрыс тәсілдерін меңгергендігін байқатты.

Итішпестің Алакөл маңындағы соққыдан кейін ешбір амал алмай қалған қалмақтар сусыз сортаң жерде шөлге ұшырап, одан әрі соғыса алмай Аягөз, Шарға қарай қашқан. Бірақ қазақтар бұл жеңісті одан әрі ұстап тұра алмады. Оған шайқастың соңғы жағында Болат ханның жараланып, қайтыс болғаннан кейін басталған тақ үшін талас кедергі келтірді.

Болат ханның інісі Сәмеке (Шахмұхамед) ұлы хандыққа сайланбады. Көпшілік Болат ханның баласы Әбілмәмбетті қолдады. Бұған наразы болған Әбілқайыр майдан даласын тастап, Кіші жүздің қолын Ырғыз арқылы батысқа алып кетті. Орта жүз қолының көбісін Сәмеке хан соңынан ертіп солтүстікке бет алды. Осыдан соң біріктірілген қазақ халқының жасақтары ыдырай бастады. Күллі қазақтың әскері ыдырағаннан соң, әр жүз жаудан жеке өз қорғана бастады. Бірақ Аңырақай шайқасындағы жеңіс қазақ халқының рухын көтеріп, болашаққа деген сенімін бекітті. Бұл жеңіс Орта Азиядағы саяси ахуалды күрт өзгертті.

1729-1730 жылдары қазақтың қарулы қолы қалмақтарды қатты қырғынға ұшыратып, бас көтертпей тастады. Осындай ұлы күрестің нәтижесінде қазақтар өзінің елдік сипатын, халықтық қасиетін қалпына келтіріп, атажұртын сақтап қалды.

Ветераны полеводства

Одна из немногих женщин в Илийском районе, выбравшая эту стезю и отдавшая десятки лет нелегкому труду фермера, - Рысхан Тотыбаева. Родом она из села Коянкус Байсеркенского округа, и именно здесь в советское время начинала трудовую деятельность в полеводстве. В начале рыночных времен, оттока немцев на историческую родину, ей предложили купить у одной семьи переезжающих добротный дом в соседнем селе Ынтымак.

НЕ МОГУ РАССТАТЬСЯ С ЗЕМЛЕЙ, С ХОЗЯЙСТВОМ, С ЖЕЛАНИЕМ ТВОРИТЬ!

Мы ее застали на фазенде, километров 5-7 от дорожной развязки автобана Алматы – Капшагай, у села Али, в сторону карьера.

Солнце катилось к закату и было еще время осмотреть ее хозяйство. На этом месте, рассказывает Рысхан, был пустырь, но за два десятка лет он основательно застроился. Сегодня тут высится большое, капитальное здание с универсальным применением. Под крышу склада можно и колесный трактор загнать и убранную с полей кукурузу спрятать. А вот под сено у нее отдельное место, так называемый сеновал. По соседству построила небольшую ферму на три-четыре десятка коров, бычков, телят. Есть летний загон для скота и даже бойня для приготовленных для продажи КРС.

Плюс одно маленькое помещение для сортировки семян. Тут стоит пояснить, что одно время Рысхан активно занималась овощеводством, но ныне ее поля засеваются кукурузой, кормовыми травами и бахчевыми культурами.

Говорят, у женщин возраст не спрашивают, но она не стесняется своих лет (недавно отметила свое 70-ти летие) и вспоминает по случаю ходовую казахскую поговорку: «Оған жеткенде жетпегенде бар... Аллаға рахмет!» Но при этом сетует, что дочь все настойчивей требует оставить фермерство. Рысхан улыбается: «А я вот не могу бросить все это. Столько сюда вложено труда, средств, времени, здоровья! Тяжело расстаться с землей, с желанием на ней работать, можно сказать, творить. Вся жизнь прошла тут»...

Тем временем темнело, с полей пригнали скот и мы возвратились с экскурсии по ее хозяйству к ее дому. Она его построила осознанно здесь, чтобы не терять время на ежедневные поездки из Ынтымака. Это добротный, одноэтажный коттедж с автономным паровым отоплением на угле, ванной и санузлом. Здесь же, в другой половине дома, с отдельным входом, живут ее рабочие. Напротив жилья – летняя кухня и столовая. Еще есть маленький палисадник, засеянный ее любимыми циниями. А под навесом стоит хоть и не молодой, но верный - «железный конь» Тойота Прадо, без которого в поле, в бездорожье, не обойтись.

Откуда у нашей героини такая привязанность к земле? Немудрено. Она с юности работала на полях колхоза «40 лет Казахстана». У хозяйства было 7 отделений и не было ни гектара пустующих земель, только сахарной свеклы засевалось не менее 2 тысяч гектаров, не считая кукурузы, люцерны, пшеницы, ячменя. Добивалась хороших результатов, поэтому руководство колхоза вскоре назначило ее звеньевой комсомольско-молодежного звена.

Девушки работали самоотверженно, с утра до поздней ночи, а выращенные корнеплоды сдавали на Бурундайский сахарный завод.

Была делегатом съезда комсомола в Москве, избиралась депутатом районного совета. Награждалась многочисленными грамотами, ценными подарками, медалями ВДНХ СССР

«За успехи в социалистическом соревновании» поощрялась бесплатной поездкой в составе группы передовиков-комсомольцев сельского хозяйства Алматинской области по Средней Азии. Рысхан ездила на олимпиаду в Москву. Ну и самая большая ее награда – медаль Дружбы народов.

Когда номер готовился в печать: сейчас на полях уже тишина, убраны арбузы, тыква. Укос люцерны, к сожалению, был только один, хотя, говорит Рысхан, могла бы собрать минимум три урожая. Это из-за недостатка поступления поливной воды по каналу от соседнего хозяйства. Но это уже отдельная история, и мы к ней, обязательно, вернемся весной.

Рамазан ЕЛЕШЕВ,

На снимке: фото автора и из архива Р.ТОТЫБАЕВОЙ.

Гордость педагогического труда

УЧИТЕЛЬ – ЭТО СУДЬБА

Ли Наталья Николаевна - учитель от Бога! Хотя отводит себе самую скромную роль, но на самом деле ученики подтверждают её талант педагога, занимая достойные места в олимпиадах. Это самый лучший показатель правильного выбора своей профессии.

Недавно педагогический труд Ли Натальи Николаевны в КГУ «Средняя школа номер 5 имени Ахмета Жубанова» был удостоен высокой государственной награды - ордена «Барыс" 1-й степени.

Недаром говорится, что хороший учитель - великая удача в судьбе человека. Все, кто имел счастье учиться у Натальи Николаевны, стали целеустремленными, милосердными, успешными гражданами нашей страны. Предлагаем читателям газеты интервью с прекрасным педагогом, воспитавшим множество учеников.

Корр.: Расскажите о своей семье. Кто повлиял на выбор профессии?

Ли Н.Н.: Родилась в поселке Карабулак Талдыкорганского района Талдыкорганской области. Мои родители: мама Огай Софья Леонидовна - учитель химии и биологии, папа Ли Николай Борисович был инженером автомобильных дорог. Окончила Карабулакскую школу имени Титова. В те далекие годы ученики мечтали быть учителями или врачами. Подробной информации как сейчас о различных профессиях не было. Несмотря на то, что мама была учителем, интерес к предмету больше привила моя учительница химии Шипулина Нина Федоровна.

Корр.: Считаете ли Вы свою профессию творческой?

Ли Н.: Да, она творческая, несмотря на то, что у меня наука, которую я преподаю, точная. Но тем не менее, профессия, конечно, творческая, потому что она заключается не только в преподавании уроков, но и в большей степени, в воспитании детей, в развитии их. То есть наша профессия очень многогранная, и даже уроки мы все равно не повторяем одни и те же из года в год. Они у нас разные, потому что разные дети, потом меняется время. И все это накладывает на то, что человек все время в поиске, ну и я в том числе.

Корр.: Назовите свои сильные и слабые стороны?

Ли Н.Н.: На уроках я предпочитаю, чтобы была рабочая обстановка. Люблю порядок. Сильной своей стороной считаю то, что я достаточно трудолюбивый человек. Люблю свою работу, люблю свою школу, своих коллег, детей, которых обучаю. Я действительно живу своей работой. Слабой своей стороной считаю то, что я не настолько творческий человек, как многие мои коллеги. Это вот все-таки от природы, мне кажется. У нас есть очень творческие учителя, удивляюсь, насколько они хороши во всём!

Корр.: Где началась Ваша трудовая деятельность? Помните свой первый урок?

Ли Н.Н.: Свою учительскую работу начала в Буденовской средней школе. Это поселок, который находится в 9 километрах от поселка Карабулак. Там, где я родилась. В самый первый день учительствования я была очень взволнована, я это хорошо помню. У меня всегда были старшие классы, и тогда я была классным руководителем 9-го «Б» класса. Дети ко мне приезжали в эту школу имени Держинского из соседнего поселка. Одета была соответственно того времени, в одежду классического стиля.

Корр.: Расскажите о забавных шалостях учеников?

Ли Н.Н.: Когда я была молодым учителем, работала в средней школе в Якутии. Войдя в класс, сразу увидела на учительском столе дохлую мышь, которая аккуратненько лежала на тетрадном листочке в клеточку. Пока я шла от двери к своему рабочему столу, окинув взглядом всех детей, сразу поняла кто положил мышку на стол. Обратилась к Игорю: «Ты решил мне сделать подарок?» Он засмеялся. «Ты ожидал, что я испугаюсь, но не учел того, что я закончила биолого-химический факультет и мы мышей даже препарировали», - объяснила ему. После моих слов и спокойного тона в голосе, забрал свою страшилку и вынес ее из класса.

Корр.: Вы сентиментальная?

Ли Н.Н: Я могу расчувствоваться, ведь я обычный человек, но это проявляется очень редко, потому что я всё-таки стараюсь контролировать свои чувства. Но когда происходит прощание с моими выпускниками, это, практически, не удается. Всегда глаза «на мокром месте», всегда это трудные минуты. Но уроках, практически, такого не бывает. Это уже, ну не знаю, какая-то ситуация должна быть. А так, конечно, всем чувствам я подвержена так же, как и другие люди: сопереживания, сочувствия и радости. От радости тоже бывают слёзы, когда действительно очень рад за результаты своих коллег, своей школы, своих учеников.

Корр.: «Кто Ваш кумир женщины? Какой она должна быть?»

Ли Н.Н.: Конкретной женщины-кумира для меня в общем-то нет. У меня есть просто женщины, которыми я восхищаюсь. Допустим в профессии - это одна женщина, как выглядит - другая. Мне хочется, чтобы женщина была красивой, умной, доброй. Могла бы в трудную минуту помочь своим детям.

Корр.: «Кто поддерживает Вас, Расскажите о родных и близких?»

Ли Н.Н.: Прежде всего поддерживали родители, супруг Кан Анатолий Олегович. Он был выпускником Московского геолого-разведочного института и по направлению работал в Якутии (таким образом я там оказалась) и сын Алексей - системный аналитик. Я выросла в немногодетной семье - я старшая сестра, у меня есть братик Сергей. Мы очень дружные, он тоже здесь живет со своей семьей, у нас очень хорошие взаимоотношения.

Корр.: «Какое любите время года и цветы?»

Ли Н.Н.: «Любимые цветы - ромашки. Люблю раннюю осень и позднюю весну, когда можно любоваться буйством красок природы».

Корр.: «**Что пожелаете коллегам и будущим выпускникам?**»

Ли Н.Н.: «Хочу поблагодарить администрацию нашей школы за то, что создают все условия для комфортной атмосферы для учителей и учеников. Она - молодая, мобильная, профессиональная, творческая. Мне очень повезло с моими коллегами, многие из них добросовестно трудятся в родной школе со дня ее основания».

Поздравляем Наталью Николаевну с высокой государственной наградой орденом «Барыс»! Желаем героине и ее дружному коллективу творческого вдохновения, полета мысли, благодарных учеников!

Спасибо за интервью.

Беседовала
Жанар ДАУРЕНБЕКОВА.
г. Конаев.

Табиғат терезесі

ЖОЛБАРЫС ІЛЕ-БАЛҚАШҚА ҚАЛАЙ ЖЕРСІНДІРІЛМЕК?

Ертеректе Көкше теңіз атанған Балқаш көлінің қамысты нуында жолбарыс мекені болғаны тарихтан белгілі. Өткен ғасырдың ортасына жетпей құрып біткен түз жыртқышы туралы көрнекті қазақ қаламгері Мұхтар Мағауиннің «Шақан шері» атты көркем шығармасы да оқырман қауымына кеңінен таныс. Міне, осы тарғыл аңның тұқымын қалпына келтіру туралы отандық жобаға халықаралық деңгейде көңіл бөлінуде.

«Әңгіме Тұран жолбарысы туралы болып отыр. Оның соңғы түрлері өткен ғасырдың 30-шы жылдары өмір сүрді. Содан кейін Ұлы Отан соғысы басталар алдында олар Қазақстан аумағынан жоғалып кетті. Сондықтан қазір біз осы жолбарыстың популяциясын қалпына келтіру жөніндегі халықаралық жобаны дамытып жатырмыз» деген болатын Қазақстан Президенті Қ.-Ж.Тоқаев осыдан біраз уақыт бұрын онлайн-форматта өткен Қазақстан мен Ресей елдері арасындағы XVII өңіраралық ынтымақтастық форумында.

Қазір экологиялық туризмді дамыту төңірегінде үлкен мәселелер қозғалып жатыр. Ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстан халқына Жолдауында ұлттық экономиканы қалыптастыруға өзіндік пәрмен-үлесі бар экотуризм мәселесін дұрыс жолға қою керегін баса айтқан болатын. Экотуризм мәселесі сөз болып жатқан тұста Балқаш көлі жағалауына Тұран жолбарысын жерсіндіріп, келешекте осы жерді туристердің қызығып келетін аймағына айналдыру мәселесі күн тәртібінде тұрғаны анық.

XX ғасырдың басында жер бетінде 100 мыңға тарта жолбарыс болған екен. Қазір 4,5 мыңдайы ғана қалыпты. Жолбарыс бір кездері Таяу Шығыс, Закавказье және Орталық Азия елдерін, Түркиядан солтүстік-батыс Қытайға дейінгі жерлерді мекен етіпті. Жер бетінде осы жыртқыш санының күрт азаюы, көптеген өңірде құрып кетуі Қазақстанды да айналып өткен жоқ. Кезінде жерімізді мекендеген Тұран жолбарысынан тұқым да қалмапты.

Ғалымдар Тұран жолбарысы генетикалық-молекулярлық жағынан Қиыр Шығыстағы Амур жолбарысына өте жақын екенін дәлелдеген соң олардың құрып кеткен популяциясын қайтадан қалпына келтіру мәселесі қазақстандық экологтар тарапынан қолға алынды.

2010 жылы Қазақстан Үкіметі жолбарыс тұқымын Қазақстан табиғатының аясына қайта әкелу жоспарын жариялады. Ал 2017 жылы Қазақстан Үкіметі мен Бүкіләлемдік жабайы табиғат қоры (WWF) арасында жолбарысты табиғатқа қайта әкелу бағдарламасын жүзеге асыру жөніндегі меморандумға қол қойылды. Осы құжаттың негізінде Қазақстан Республикасының 2018 жылғы 27 маусымдағы қаулысына сәйкес, Алматы облысында «Іле-Балқаш» табиғи резерваты құрылды. Оның аумағы 415 мың шаршы шақырымды құрайды. Жолбарыс санын молайтуда бұл аймақ бекер таңдалған жоқ. 1947-1948 жылдары Қазақстандағы соңғы жолбарыстың көзі осы өңірде жойылды. Мұнда оның кейінге дейін өмір сүріп келуі басқа жерлермен салыстырғанда бұл өңірде жолбарыстың мекендеуіне қолайлы екеніне, табиғи ортаның жақсы сақталғанына байланысты еді. Соның нәтижесінде Іле өзенінің сағасы мен Балқаш көлінің оңтүстік жағасының экожүйесі жолбарыстың тіршілігіне қолайлы деген тұжырым жасалды. Сөйтіп Қазақстан жарты ғасырдан астам уақыт бұрын жойылып кеткен жолбарыстарды Орталық Азияға қайтаратын тұңғыш ел болып отыр.

Жолбарыстардың осы өңірдің табиғатын жерсініп, молаюының бірден бір шарты оның жемтігіне тікелей байланысты екен. Ол жайлаған жерде жемтік мол болуы керек. Оның негізгі қорегі-жабайы шошқа мен бұғылар. Жыл сайын резерват аумағына елудей бұғы әкелінуде. Одан басқа қарақұйрық, жейран бастарын молайту, дала мен жартылай шөлейт экожүйесінде құланды қалпына келтіру жоспарлануда.

Жолбарыстарды жерсіндіру бағдарламасы көзделген мақсатқа қол жеткізумен қатар Оңтүстік Балқаш пен Іле дельтасы табиғатының, экожүйесінің қайта қалпына келуіне, сонымен қатар ауданның, резерватқа таяу елді мекендердің әлеуметтік-экономикалық дамуына ықпал ететіндігі де айқындалып отыр.

Экологиялық ағартушылықты, жастардың білімін, экологиялық қауіпсіз кәсіпкерлікті дамыту арқылы жергілікті халықты қолдау, жұртты азық-түлікпен қамтамасыз ететін ауыл шаруашылық бағытындағы жобалар-жолбарысты жерсіндіру бағдарламасы аясындағы міндеттердің бір бөлігі ғана.

Жасыратын не бар, ауылдық жерлерде нақты жұмыс орындарының жетіспеушілігінен көптеген отбасының кірісі табиғатқа заңсыз қол сұғып, браконьерлік жасау жолымен келетіні рас. Аталған жоба осы жағдайды өзгертуге де бағытталған. WWF Бүкіләлемдік жабайы табиғат қоры «Экобиожоба» қорымен бірлесіп, төрт жыл бойы жергілікті халықты қолдау жобаларын жүзеге асырып келеді. Жыл сайын шағын гранттар бойынша конкурстар өтеді. Климаттың өзгеруіне қарай және су мөлшерінің азаюына байланысты жергілікті халық егістік алқаптары мен бау-бақшаларында тамшылатып суғару әдісін қолдануда. Оларға егетін материалдар беріледі, ауыл жастарының мерекелері мен басқадай іс-шараларын ұйымдастыруға көмек берілуде. Арнайы курстар ұйымдастырылуда.

WWF алдындағы үлкен миссия-адам мен табиғат арасындағы үйлесімділікті, гармонияны қалыптастыру. Жолбарыстарды жерсін-

діру арқылы осы өңірге әлемнің әр түпкірінен экологиялық туристерді тарту көзделуде. Сонымен қатар, Іле өзені суының басым бөлігін иемденетін Қытайдан қорғап, қауіпсіздікті қамтамасыз етуге негіз бар. Бағдарламаны орындау барысында Іле өзенінің арнасына ерекше көңіл бөлінеді. Қытай мен Қазақстанның суды қанша алып отырғаны басты назарда болады. Қытаймен Іле суын пайдалануға байланысты келісім-шарт жасағанда «жолбарыс бағдарламасы» басты әңгіменің тақырыбы болмақ.

Осы ауқымы кең шараны жүзеге асыруда жергілікті тұрғындардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету-бағдарламаның басты міндеті. Жолбарыс өзіне қауіп төнбесе адамға шаппайды. Жолбарыс жүретін аймаққа жақын орналасқан елді мекендердің қауіпсіздігі қамтамасыз етіледі. Жолбарыс елді мекендерге кірмейтін болады. Үй жануарлары шығын болып жатса, ол Қазақстан Республикасы мен WWF тарапынан қайтарылады. Тағы бір айта кететін дүние, жолбарыс жүрген жерде қасқыр болмайды. Демек, мал шығына азаяды, тіпті болмайды деуге негіз бар.

Ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев өз Жолдауында «Туризмді әсіресе экотуризмді дамытуға экономиканың маңызды саласы ретінде баса мән беру қажет. Оны дамыту үшін қажетті инфрақұрылым жүргізуді, соның ішінде жол салып, білікті мамандар дайындауды қамтамасыз ету қажет» деп, туризм саласына ерекше назар аударған болатын. Демек, ел экономикасын қалыптастыруда табыс көзін әкелетін осы саланы дамыту өзекті міндеттердің бірі деп қабылдауымыз қажет.

Үндістандағы жолбарыстар халықаралық көмекпен келетін туристер арқылы елге жылына бір миллион доллар пайда әкеледі екен. Қазақстан жолбарысы да елімізге экономикалық тұрғыдан пайдалы болатынына сенім зор.

Алтынбай СИҚЫМБЕК.
«Алатау ардагерінің» тілшісі.
Балқаш ауданы.

Армандастар, құрдастар

Іле ауданы, №24 лицейдің 8-сынып оқушысы Герой Ақжол Нұрланұлы ерлік көрсетті. Ақжол мінген 219-автобустың жүргізушісі кенеттен есін жоғалтып, талып қалған екен. Өзінің ғана емес барлық жолаушылардың өміріне қауіп төнгенін түсінген батыл бала дереу іске көшіп, ойланбастан автобус руліне жармасыпты. Сөйтіп, тежеуішті дер кезінде басып үлгеріп, барлық жолаушылардың өміріне төнген қауіпке тосқауыл болған.

АҚЖОЛ – БҮГІНГІ КҮННІҢ НАҒЫЗ БАТЫРЫ

Ақжол №24 лицейдің 8-е сыныбында оқиды. Ол дәстүрлі отбасында ата-әже, әке-анасымен, бауырларымен бір шаңырақ астында өсіп келе жатқан, көп балалы отбасынан шыққан үлгілі оқушы. Ақжол әрдайым жасы кішілерге, қыздарға қамқор болып жүретін, ұстаздарға да құрмет пен ілтипат көрсететін тәрбиелі оқушы. Өз ісіне тиянақты, ақкөңіл, алғыр оқушымыздың осындай батыл қадамға барған жанкешті әрекеті әркімді тәнті етері сөзсіз. «Ерлік білекте емес, жүректе» деп қазақ айтпақшы, мұндай шешімге жүрегінде түгі бар адам ғана бара алатыны айтпаса да түсінікті. Иә, Ақжолдың бұл ерлігін батылдық десек те, батырлық десек те жарасады. Ендеше осындай батыр ұлды тәрбиелеп отырған ата-анасы мен ұстаздарына мың алғыс айтсақ артық болмас.

Облыс әкімі Марат Елеусізұлы Сұлтанғазиев Іле ауданының халқымен болған кездесуде Энергетический кентіндегі № 24 мектеп-лицейдің 8 сынып оқушысы Ақжол Герой Нұрланұлын сахна төріне шақырып, жас жеткіншекке көзсіз ерлігі мен батылдығы үшін ризашылық білдіріп , оған Алғыс Хат пен 15 iPhone ұялы телефонын салтанатты түрде тапсырды. Облыс басшысы сонымен қатар ержүрек, отаншсүйгіш ұлды тәрбиелеп өсірген Ақжолдың ата-анасы мен үлкен атасын да Алғыс хатпен марапаттады.

Б.ШОЙБАСОВ

На днях в селе Отеген батыр в областной детской спортивной школе на Ажимуратова прошло большое спортивное событие. На международные соревнования по джиу –джитсу и грэплингу среди детей ККJ KIDS PRO приехало более 200 участников разных возрастов (от 4 до 14 лет) из Казахстана и Кувейта.

СОВМЕСТНЫЙ ТУРНИР КАЗАХСТАНА И КУВЕЙТА

Перед началом турнира выступил председатель областного совета ветеранов, почетный президент спортивного клуба имени генерала Сагадата Нурмагамбетова «Sagadat Batur QTT» Ерболат Турумбетов.

В своей речи он отметил, что именно в массовости и доступности занятий спортом на местах, закладывается фундамент будущих побед молодого поколения на мировых аренах. Тому яркий пример достижения спортивного клуба имени Сагадата Нурмагамбетова, воспитавшего уже несколько чемпионов мира.

От себя добавим, что одной из ярких звезд казахстанского джиу джитсу, является Жибек Кулымбетова, приглашенная почетным гостем на данные соревнования в Отеген батыр. Так вот, Жибек, вдумайтесь, является 8-ми кратной чемпионкой мира по джиу джитсу! Жибек наша землячка, учится в средней школе Ащибулакского сельского округа.

Также тут присутствовали руководитель спортивного клуба «Sagadat Batur QTT», чемпион Азии по грэпплингу, депутат областного маслихата Нурсултан Орынбасаров, специалист отдела культуры и спорта Илийского районного акимата Жанибек Кабдикаримов. Также на турнир ККJ KIDS PRO приехал представитель Кувейта, друг Нурсултана Абдуллах Алдобоус с командой.

Как рассказал по окончанию соревнований Нурсултан Орынбасаров, турнир прошел на высоком организационном уровне, все участники показали хорошие спортивные навыки. Победители получили дипломы и медали. В частности, гости из Кувейта завоевали золотую и серебряную медали (на снимке). И это, заключил Нурсултан, начало большой программы спортивного сотрудничества двух стран.

Рамазан ЕЛЕШЕВ.

Жастарға қолдау

ЖАСТАРҒА ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ ОРТАЛЫҒЫ САЛЫНУДА

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев үнемі жастарға қолдау көрсету мақсатында сантүрлі іс-шараларға басымдық беріп, осы бағытта көптеген жұмыстардың жүзеге асуына көңіл бөліп келеді. Әсіресе, соңғы жылдары жастардың жан-жақты білім алып, олардың еш кедергісіз жұмысқа орналасуларына және кәсіпкерлікпен айналысуларына мемлекет тарапынан әртүрлі бағдарламалар қолға алынып, жүзеге асырылуда.

Мемлекет тарапынан жастарға көрсетіліп жатқан қолдаулардан біздің ауданның да жастары қалыс қалып жатқан жоқ. Өйткені жыл сайын «Дипломмен ауылға» мемлекеттік бағдарламасы аясында көптеген аудан жастары тұрғын үй алу мақсатында жеңілдетілген иесиеге қол жеткізіп, баспаналы болуда.

Аудан жастарына қолдау көрсету мақсатында аудан орталығынан жастарға қызмет көрсету орталығы ғимаратының құрылыс жұмыстары бастау алды.

Осы аптада аталмыш ғимараттың құрылыс жұмыстарын көзбен көріп қайттық. Біз ат басын бұрған құрылыс нысанында ғимараттың құрылысын бастан аяқ жүргізуді өз жауапкершіліктеріне алған «Азамат құрылыс» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің прорабы Бекжан Ізбасар құрыш қолды құрылысшылармен нысанның абаттандыру жұмыстары жайында ақылдасып тұр екен.

Ол жерден аңғарғаным, жастарға қызмет көрсету мақсатында салынып жатқан ғимараттың бүгінгі таңда 60 пайызы жасалыныпты. Ғимараттың бетон құю, шатырын жабу жұмыстары толық аяқталса, кірпіш қалау жұмыстары қарқынды жүргізіліп жатыр.

Кірпіш қалаудың хас шеберлері атанған құрыш қолды құрылысшылар Жәнібек Хурсандов, Оғабек Бойкелдиев, Уахит Юлдашев және Әбдіжалау мен Еркін атты ағайынды Омаровтарды сол жерден кездестірдім. Олардың алға қойған бар мақсаттары-қолға алған жұмыстарын сапалы әрі дер уақытында аяқтау.

«Азамат құрлыс» жауапкершілігі шектеулі серіктестіктің прорабы Бекжан Ізбасар 2023-2024 жылдарға арналған ауыспалы құрылыс нысанының іргетасы қаланған күннен бері 22 адам жұмыспен қамтамасыз етіліп, барлық құрылысшылар өздерінің істеген жұмыстарына қарай тиесілі жалақысын алғанын әңгіме барысында тілге тиек етті.

Ал 2023 жылға жоспарланған құрылыс жұмыстары аяқталса, ғимараттың есік-терезелерін орнату және сылау, тағы басқа да жұмыстар келесі жылы өз жалғасын табатын болды.

Сәні мен сәулеті жарасқан құрылыс нысанының ауласында келешекте жастардың спортпен шұғылдануларына спорт алаңдары жасалынады. Бұл жастардың салауатты өмірге бет бұруларына және аудандық Жастар ресурстық орталығының аудан жастар арасында сантүрлі спорттық жарыстарды өткізулеріне қолайлы жағдай жасалынғанын айшықтап тұрады десек те болады.

Кез келген мемлекет өзінің келешегін өскелең ұрпағымен байланыстырады. Өйткені еліміздің қарыштап дамуы мен гүлденуіне жастардың қосатын үлесі де ауыз толтырып айтар-лықтай.

Ендеше ертеңгі елдің болашағы - аудан жастары үшін салынып жатқан ғимараттың құрылыс жұмыстары сапалы болуына тілектес болайық, ағайын дегім келеді!

Бақтығали ДӘУІТБАЕВ.
Балқаш ауданы.

АЛАТАУ Ардагері
Басылым 2023 жылғы 7 қыркүйектен шыға бастады

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:
«Ардагер ұйымы» Республикалық қоғамдық бірлестігі Алматы облыстық «Ардагер ұйымы» филиалы
Директор:
Ерболат ТҰРЫМБЕТОВ

БАС РЕДАКТОР:
Роза Айдарбекова
Тел.: 8 777 251 9310

ТІЛШІЛЕР:
Алтынбай Сиқымбек
Тел.: 8 705 965 3661

Рамазан Елешев
Тел.: 8 747 706 1334

Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді.

«Алатау ардагері» газетінде жарияланған материалдарды көшіріп басу үшін редакцияның жазбаша рұқсаты керек.

Газет аптасына 1 рет – жұма күні шығады

Суреттердің сапасы үшін редакция жауап береді.

Қазақстан Республикасы Ақпарат және даму министрлігінің Ақпарат комитетінде 2023 жылдың 21 тамызында тіркеліп KZ91VPY00075894 номерлі куәлігі берілген.

Газет «Алматы-Боашақ» акционерлік қоғамының баспаханасында басылды. Алматы қаласы С.Мұқанов көшесі , 23-В.

МЕКЕНЖАЙЫМЫЗ:
Қонаев қаласы, Жамбыл көшесі, 13/1.

«Алатау ардагері» газеті басылымының бүгінгі санның таралымы – 4000,
Тапсырыс №1966
Индексі – 65472.